

Dwazen

(Fools)

Een komische fabel

door

NEIL SIMON

Vertaling

Robert Grijsen

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DWAZEN - FOOLS** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **NEIL SIMON** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 1981 by NEIL SIMON

Copyright translation: © 1997 by NEIL SIMON

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **10** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN: *(in volgorde van opkomst)*

LEON TOLCHINSKY

SNETSKY

MAGISTRAAT

SLOVITCH

MISHKIN

YENCHNA

DOKTER ZUBRITSKY

LENYA ZUBRITSKY

SOFIA ZUBRITSKY

GREGOR YOUSEKEVITCH

TIJD:

Lang geleden

PLAATS:

Het dorp Kulyenchikov

NB: De rollen van SNETSKY de schaapherder en MISHKIN de postbode zouden door dames gespeeld kunnen worden. In dat geval is het stuk speelbaar met 5 dames en 5 heren

EERSTE BEDRIJF

Scène 1

Kulyenchikov, omstreeks 1890, een afgelegen dorpje in de Oekraïne. Leon Tolchinsky, ongeveer 30, komt een kleine brug over en arriveert op het dorpsplein. Hij draagt een oude koffer en een paar bij elkaar gebonden boeken. Hij kijkt rond, lijkt vergenoegd, richt zich dan tot het publiek.

LEON (*glimlacht*): Kulyenchikov, het bevalt me. Het is precies zoals ik me had voorgesteld: een rustig, aangenaam dorp, niet te groot... de perfecte plaats voor een nieuwe schoolmeester om zijn carrière te beginnen... Nou ja, om u de waarheid te zeggen, ik heb twee jaar lang de ochtenden doorgebracht op een school in Moskou, waar ik kleine hummels les gaf in de beginselen van het spellen en tellen, maar dit, dit is mijn eerste bonafide, professionele aanstelling als full-time onderwijzer. Voor ik de advertentie zag die ene Dr. Zubritsky in het universiteitsblad had geplaatst, had ik nog nooit van Kulyenchikov gehoord. Hoewel de betrekking in een afgelegen dorpje in de Oekraïne was, greep ik de kans met beide handen aan, en ik kan u wel vertellen dat mijn hart bonst van opwindning. Les geven, dat is mijn lust en mijn leven... Grieks, Latijn, astronomie, literatuur. Als ik er alleen al aan denk... (*hij kijkt om zich heen*) Ik zie hier niemand... Misschien ben ik een beetje vroeg aangekomen - ik ben zo'n buitengewoon geestdriftig persoon die voor dag en dauw klaar staat om aan het werk te gaan. Dit is de dag van mijn leven. (*we horen een ramshoorn*) Oh. Excuseert u mij. (*Snetsky, de schaapherder, komt op. Hij draagt een ramshoorn en een staf*)

SNETSKY: Elenya. Lebidoff. Marushka. Olga. Waar zijn jullie?

LEON: Goedemorgen.

SNETSKY: Goedemorgen. Heeft u misschien twee dozijn schapen gezien?

LEON: Twee dozijn schapen?

SNETSKY: Ja. D'r waren er veertien. (*hij blijft kijken*)

LEON: Nee. Het spijt me.

SNETSKY: Nou ja, als u hen ziet, kunt u hen dan een boodschap geven?

LEON: Een boodschap voor de schapen?

SNETSKY: Ja, zeg hun dat de herder hen zoekt en dat ze u moeten zeggen waar ze zijn en dat ik ze dan zal komen halen. Dank u.

(loopt weg)

LEON: Wacht, wacht. Neem me niet kwalijk - wat is uw naam?

SNETSKY *(stopt)*: Snetsky.

LEON: En uw voornaam?

SNETSKY *(denkt na)*: Hoe snel wilt u dat weten?

LEON: Laat maar. Vergeet uw voornaam.

SNETSKY: Ben ik vergeten.

LEON: Ik ben Leon Steponovitch Tolchinsky en ik word de nieuwe schoolmeester.

SNETSKY: Nee maar. Is dat waar? *(hij schudt Leon krachtig de hand)* Zeer vereerd kennis met u te maken, Leon Steponovitch Tolchinsky. Ik ben Huppeldepup Huppeldepup Snetsky... Blijft u overnachten?

LEON: U begrijpt het niet. Kulyenchikov wordt mijn nieuwe thuis. Ik ga hier wonen en les geven. Ik ben, mag ik wel zeggen, een voortreffelijke onderwijzer.

SNETSKY: Oh, dat waren ze allemaal. Duizenden hebben het geprobeerd, maar geen een is de eerste nacht doorgekomen. *(blaast hard op de hoorn)* O, het is zo moeilijk om hierop te blazen. Ik begrijp niet hoe de schapen het doen.

LEON: Heeft u hier al duizenden meesters gehad?

SNETSKY: Veel meer. Honderden. Ons kan niets geleerd worden. Wij in Kulyenchikov zijn allemaal dom. Er is geen dommer dorp in heel Moeder Polen.

LEON: Rusland.

SNETSKY: Ook goed. Allemaal beste mensen, hoor, maar niet eentje met hersens. *(blaast met moeite op de hoorn)* O, wat is dat een fijn gevoel. Ik heb zojuist mijn oren geopend. Ik dacht dat u fluisterde. Wat zei u ook al weer?

LEON: Wilt u beweren dat elke man, elke vrouw en elk kind..

SNETSKY: Allemaal dom. Ook ik. Praat nog tien minuten met me en u merkt het vanzelf.

LEON *(negeert het)*: Ik ben in dienst genomen door dr. Zubritsky om zijn jonge dochter les te geven.

SNETSKY *(barst in lachen uit)* De dochter van dr. Zubritsky? Les geven? Onmogelijk. Het meisje is hopeloos. Negentien jaar en pas net heeft ze leren zitten. Hopeloos is ze. Ze weet niet eens het verschil tussen een koe en een eend. Niet dat dat een makkelijk onderwerp is..

LEON *(tot publiek)*: Er is iets aan de hand hier. *(haalt de advertentie uit zijn zak)* Ik stond er toen niet zo bij stil, maar de eerste keer dat ik de advertentie las, viel mij wel degelijk op dat ieder woord

verkeerd gespeld was.. Dr. Zubritsky zal het allemaal wel uitleggen.
(doet een stapje terug en richt zich tot Snetsky) U was bijzonder behulpzaam, burger Snetsky. Ik vond het prettig even met u gebabbeld te hebben.

SNETSKY: Vond ik ook, Meester Tolchinsky. *(tot het publiek)* Hij is niet de enige die hardop kan denken. Dat kan ik net zo goed. *(probeert na te denken)* De moeilijkheid is dat ik nooit een gedachte heb om hardop te denken. Nou, ik moet weer eens gaan. Goeiedag, schoolmeester.

LEON: We zullen elkaar vast nog wel es tegenkomen.

SNETSKY: O, natuurlijk. Gewoon m'n naam noemen en iedereen weet over wie u 't heeft. Snetsky de schapenzoeker. *(hij gaat af. Een Magistraat komt op, hij luidt een bel. Leon probeert hem tot stilstand te brengen, maar wordt genegeerd)*

MAGISTRAAT: Negen heit de klok en alles gaat goed.. Negen heit de klok in het dorp Kulyenchikov en alles gaat goed. . Negen heit de klok en alles gaat goed. *(hij is verdwenen)*

LEON *(tot publiek)*: Hij kon nou wel roepen dat alles goed ging, ik begon zo mijn twijfels te krijgen. *(hij gaat af. Een slager, Slovitich, komt z'n winkel uit met een bezem. Hij veegt het vuil op een hoopje en veegt het vervolgens z'n winkel in. De postbode, Mishkin, verschijnt)*

Scène 2

SLOVITCH: Goedemorgen, postbode.

MISHKIN: Goedemorgen, slager.

SLOVITCH: Wat een prachtige, zonnige dag, hè?

MISHKIN: O, ja? Ik heb nog niet omhoog gekeken. *(hij kijkt omhoog)*
O, ja. Prachtig. Heel mooi.

SLOVITCH: Heb ik post?

MISHKIN: Nee. Het spijt me. Ik ben de postbode. Ik heb alle post.

SLOVITCH: Mijn zuster in Odessa voelde zich niet zo goed. Ik hoopte iets van haar te horen.

MISHKIN: Het is erg moeilijk om hier iets te horen wat helemaal in Odessa gezegd wordt. Misschien heeft ze een brief geschreven. Ik zal es kijken. *(hij begint tussen de post te kijken. We horen Yenchna, een koopvrouw, "Vis" roepen voordat ze opkomt)*

YENCHNA *(met haar waren)*: Vis. Verse vis. Lekker verse bot en schol. Een mooie karper voor de lunch.

SLOVITCH: Goedemorgen, Yenchna.

YENCHNA: Wat dacht je van een lekkere snoekbaars? Is het geen prachtige vis?

SLOVITCH: Hoe bedoel je: vis? Dat zijn bloemen.

YENCHNA: Omdat de visser vandaag niets gevangen heeft, hoef ik nog geen schade te lijden. Probeer de karper, hij ruikt verrukkelijk.

MISHKIN: Een brief van je zuster zit er niet bij, Slovitich. Maar ik heb wel een leuke brief van de nicht van de schoenmaker. Wil je die hebben?

SLOVITCH: Is ze ziek? Ik hou er niet van slecht nieuws te lezen.

MISHKIN: Nee, nee. Gezond als een vis. Hier. Je zult er van genieten.

YENCHNA: Willen jullie wel geloven dat mijn dochter mij al ruim een jaar niet geschreven heeft.

MISHKIN: Je dochter woont toch bij je in?

YENCHNA: Ja. En dat is maar goed ook. Anders zou ik nooit iets van haar horen. *(Leon op)*

LEON *(tot de dorpingen)*: Goedemorgen. Mijn naam is Leon Steponowitch Tolchinsky. Ik ben de nieuwe schoolmeester.

MISHKIN *(buigt)*: Mishkin de postbode.

SLOVITCH *(buigt)*: Slovitich de slager.

YENCHNA: Yenchna de koopvrouw.

LEON: Hoe maakt u het? Ik sprak zojuist een schaapherder genaamd Snetsky.

MISHKIN: O, ja. Huppeldepup Huppeldepup Snetsky. Die kennen we

goed.

LEON: Een aardige man, daar niet van, maar - en dat bedoel ik niet onvriendelijk - geestelijk ietwat gebrekkig.

YENCHNA: Da's Snetsky. Ten voeten uit. (*tikt tegen haar voorhoofd*)
Is door een paard tegen z'n hoofd getrapt.

LEON: O, jee. Wat sneu. Wanneer is dat gebeurd?

YENCHNA: Dinsdag, woensdag, twee keer op vrijdag en zaterdag de hele dag.

LEON (*bekijkt Yenchna's bloemen*): Wat een fleurige en geurige waren, mevrouw. Misschien koop ik wat voor mijn nieuwe werkgever. Hoeveel kosten ze, als ik vragen mag?

YENCHNA: De bot is twee kopeken en de schol drie.

LEON: Pardon?

YENCHNA (*laat een witte bloem zien*): Als dat te duur is, heb ik nog een mooie schelvis voor anderhalf. (*ze verpakt 'm in een krant en geeft 'm aan Leon. Hij betaalt*)

LEON (*tot publiek*): Misschien is het dialect hier een beetje anders dan in de rest van de streek. (*tot de groep*) Ik brand van verlangen om met mijn nieuwe werkzaamheden te beginnen. Zou een van u zo vriendelijk willen zijn om mij de weg naar het huis van Dr. Zubritsky te wijzen? (*elk wijst in een andere richting*)

ALLE DRIE: Die kant op.

LEON: Dank u. Ik denk dat ik de richting neem waarin u niet geweest heeft... Prettig kennis gemaakt te hebben. (*Snetsky op*) O. Hallo. Heeft u uw schapen al gevonden?

SNETSKY: Nog niet. (*Leon vertrekt*) Wie was dat?

MISHKIN: De nieuwe schoolmeester.

SNETSKY: Nog één? Ik heb er net eentje ontmoet, ze hebben hier zeker een conferentie of zo.

YENCHNA: Graaf Yousekevitch bovenop de heuvel zal dit niet zo leuk vinden.

SLOVITCH: Inderdaad. Graaf Yousekevitch houdt niet van nieuwe schoolmeesters.

SNETSKY: Waarom niet?

MISHKIN: Hij is bang dat ze de vloek zullen verbreken.

SNETSKY: Welke vloek?

SLOVITCH: De vloek die er voor gezorgd heeft dat wij dom zijn sinds de dag van onze geboorte.

SNETSKY: O, die.

MISHKIN: Ja. Ik ben nu al eenenvijftig jaar dom... En jij, Snetsky?

SNETSKY: Ik drieënveertig. MISHKIN: En jij, Slovitsh?

SLOVITCH: Eenenvieertig. En jij, Yenchna?

YENCHNA: Ik ben net de zesentwintig gepasseerd.
SLOVITCH: Dat is hier zeker ver vandaan. (*allen af*)

Scène 3

Het huis van dokter Zubritsky. De dokter onderzoekt een patiënt, Magistraat Kupchik. Door middel van een kaart wordt het gezichtsvermogen van de Magistraat getest.

MAGISTRAAT (*bedekt één oog*): K...E...5...L...A...R...V... Is dat correct?

DOKTER: Ik weet het niet. Het klinkt goed. (*luistert naar het hart van de Magistraat*) Ja... ja... Zeer interessant.

MAGISTRAAT: Dus ik ben gezond?

DOKTER: Zo gezond als maar kan. U wordt nog tachtig.

MAGISTRAAT: Ik ben nu negenenzeventig.

DOKTER: Dan heeft u nog een prachtig jaar voor de boeg.

MAGISTRAAT (*kleeft zich aan*): Mooi. Ik moet in goede conditie blijven. Ik ben een magistraat. Orde en gezag dienen gehandhaafd te worden.

DOKTER: Wilt u een recept?

MAGISTRAAT: Voor wat?

DOKTER: Ik weet het niet. Sommige mensen willen graag een recept. Hier, neem dit mee naar de apotheker. Kies maar iets uit en neem het drie keer per dag met een beetje water. Tot ziens, heer.

MAGISTRAAT: Hoeveel ben ik u schuldig, Dokter?

DOKTER: O, laat maar zitten. Laat maar zitten. Als ik ooit medicijnen ga studeren, kunt u me wat sturen.

MAGISTRAAT: Oh, dank u. Tot ziens. (*Lenya komt op. Ze is uitbundig en opgewonden*)

LENYA: Nikolai. Nikolai. Hij is hier. Hij is gekomen. Nog geen twee minuten geleden. Hij is jong. Hij ziet er sterk uit, vastbesloten. Misschien is hij degene, Nikolai. Misschien zal deze onze redding zijn.

DOKTER: Rustig, Lenya. Wie is gekomen? Wie zal onze redding zijn?

LENYA: De nieuwe-eh-De-nieuwe-hoe noem je ze ook al weer? Ze komen en ze-eh- Degenen die- we hebben d'r wel es één gehad.

DOKTER: O, God. Ik weet het. Ik weet wie je bedoelt.

LENYA: Ze hebben een gebouw, en dan ga je daar naar toe...

DOKTER: En dan wijzen ze naar je en ze zeggen-eh-ze willen dat je-eh...

LENYA: En als je 't niet kunt, zeggen ze: "Hoe kan dat? De volgende keer ken je 't".

DOKTER: En hij is buiten?

LENYA: Aan het eind van de straat.

DOKTER: Wel, laat hem binnen, Lenya. Laat hem binnen. En laten we hopen dat dit degene is die ons en heel Kulyenchikov zal verlossen van die afschuwelijke-eh-die-eh... O, God, wat hebben we ook al weer?

LENYA: Ik weet het. Ik weet wat je bedoelt. Het klinkt als doek...

DOKTER: Doek?

LENYA: Of hoek...

DOKTER: Hoek.

LENYA: Zoiets.

DOKTER: Of zoiets. *(er wordt geklopt)* Of is het een klop?

LENYA: Hebben we een klop? *(ze gaat naar de deur)*

DOKTER: Ja, ja. Doe open de klop. *(ze duwt tegen de deur)* Niet duwen, trekken. Trekken. *(ze doet de deur open. En daar staat Leon)*

LENYA: Komt u binnen, jongeman.

LEON: Dokter Zubritsky? Mevrouw Zubritsky? Ik vind het fijn om in Kulyenchikov te zijn. Ik ben Leon Steponovitch Tolchinsky.

DOKTER: Dus u bent de nieuwe-de nieuwe...

LEON: Ja. Dat ben ik.

DOKTER: Hij is het, Lenya, de nieuwe-de nieuwe...

LENYA: Maar bent u niet een beetje jong om een-om een...

LEON: Helemaal niet. Ik denk dat u spoedig zult ondervinden dat ik één van de beste jonge - nou ja, ik wil niet onbescheiden zijn.

DOKTER: Nee. Alstublieft, wees onbescheiden. Wij zijn dol op onbescheidenheid.

LENYA: Hoe onbescheidener hoe beter. De beste jonge wat? Wat?

LEON: De beste jonge meester in heel Rusland

DOKTER *(opgewonden)*: Een meester. Hij is een meester. De nieuwe meester is hier.

LENYA: God zij dank; de meester is hier.

LEON: Dank u. Dank u. Ik voel mij buitengewoon gestreeld door deze allerhartelijkste en overweldigende ontvangst. DOKTER: Doe of u thuis bent, meester. Doe uw jas uit, meester. Lenya, breng de meester een kopje thee. Gaat u zitten, meester.

LENYA: Wilt u thee, meester? Of wat pennen en papier, meester? Misschien wil u meteen beginnen met meesteren, meester?

LEON: Niemand heeft er meer zin in dan ik. Mevrouw Zubritsky, dit is voor u. *(geeft haar de bloemen)*

LENYA: Oh, schelvis. Ik zag ze te koop vandaag. Dank u wel. *(ze pakt ze aan. Leon kijkt verbijsterd het publiek in)*

DOKTER: Hoe kunnen we u van dienst zijn?

LEON: Nou, ik had u eerst een paar vragen willen stellen. DOKTER: Vragen. Ze stellen vragen. Als ze naar je wijzen en je weet het niet. Hij weet het. Hij weet wat vragen zijn. Geloof mij, dit wordt een goeie meester.

LENYA: Zou u zo vriendelijk willen zijn, Meester Tolchinsky, om- om ons een vraag te stellen. Het geeft niet wat voor vraag.

DOKTER: Het betekent erg veel voor ons. Het is zo lang geleden dat iemand ons een goede "school" vraag gesteld heeft...Alstublieft. *(allen gaan zitten)*

LEON: Kijk, er zijn vragen en vragen. Wilt u een vraag over wiskunde of een vraag over biologie of een filosofische vraag?

DOKTER: De eerste. De eerste klinkt goed. De filosofische vraag. Stel ons die maar.

LEON: Goed, zoals u wilt.. Wat is de zin van het leven?

DOKTER: Wat een vraag... Lenya, heb je ooit zo'n mooie vraag gehoord?

LENYA: Ik ben sprakeloos... Dat iemand ons een dergelijke vraag stelt.

LEON: Bent u geïnteresseerd in het antwoord?

DOKTER: Vandaag niet, dank u. Eén zo'n vraag is meer dan we ooit verwacht hadden. Het antwoord moet maar gegeven worden aan iemand die er veel meer recht op heeft dan wij.

LEON: Maar het is uw geboorterecht. Kennis is het geboorterecht van iedereen.

DOKTER: Iedereen die niet in Kulyenchikov geboren is.

LEON: Dat begrijp ik niet.

LENYA: Dat zou u wel als u van de doek wist.

LEON: Welke doek?

DOKTER: Niet de doek, de hoek.

LEON: De hoek?

LENYA: Hij bedoelt de koek.

LEON: Wat voor koek?

DOKTER: De koek die de toorn Gods doet nederdalen op al de arme zielen die zo onfortuinlijk waren om in dit beklagenswaardige dorp geboren te worden.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto